

DAUGAVPILS
CIĒTOKSNIS

PASTAIGA PA
DAUGAVPILS
(DINABURGAS) CIĒTOKSNI

ПРОГУЛКА ПО
ДАУГАВПИЛССКОЙ
(ДИНАБУРГСКОЙ) КРЕПОСТИ

Tūrisma ceļvedis
Туристический путеводитель

SATURS СОДЕРЖАНИЕ

Laiņni aicināti! / Добро пожаловать!	1
Kā nokļūt / Как добраться	2
Cietokšņa Kultūras un informācijas centrs Культурно-информационный центр крепости	3
Īsa cietokšņa vēsture / Краткая история крепости	4
Marka Rotko mākslas centrs / Арт-центр имени Марка Ротко	6
Tilta nocietinājums / Мостовое укрепление	8
Galvenais valnis / Главный вал	9
Ārējie nocietinājumi / Внешние укрепления	10
Cietokšņa baznīca / Крепостной собор	11
Nikolaja vārti / Николаевские ворота	12
Mihaila vārti / Михайловские ворота	14
Aleksandra un Konstantīna vārti Александровские и Константиновские ворота	15
Karte / Карта	16
Komandanta pārvaldes māja / Дом управления коменданта	18
Virsnieku mājas / Офицерские дома	19
Kareivju kazarmas / Солдатские казармы	20
Kara hospitālis / Военный госпиталь	21
Inženieru arsenāls / Инженерный арсенал	22
Noliktavas / Склады	23
Cietokšņa dārzs / Крепостной сад	24
Cietokšņa lielgabali / Крепостные орудия	25
Piemīņas vietas / Памятные места	26
Padomju mantojums / Советское наследие	28
Citi apskates objekti / Другие объекты для осмотра	29
Uzturēšanās noteikumi cietoksnī / Правила нахождения в крепости	30
Pasākumi, noderīga informācija / Мероприятия, полезная информация	32
Kontaktinformācija / Контакты	33

LAIŅNI AICINĀTI! ДОБРО ПОЖАЛОВАТЬ!

Daugavpils (Dinaburgas, Dvinskas) cietoksnis atrodas Latvijas otras lielākās pilsētas sirdī – tikai 2 km no pašreizējā pilsētas vēsturiskā centra, un tas ir valsts nozīmes arhitektūras un pilsēt-būvniecības piemineklis.

Daugavpils cietoksnis veidojās kā ideāla nocietināta pilsēta. Pašlaik tas ir kļuvis par pilsētu pilsētā, kurā ir 10 platas ielas, 80 ēkas, skvēri un laukumi. Cietokšņa kopējā teritorija, kas atrodas abos Daugavas upes krastos, ir vairāk nekā 2 km². Tā teritorijā atrodas 35 atsevišķi kultūras pieminekļi.

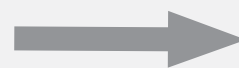
Aicinām doties pastaigā un iepazīt cietoksni!

Даугавпилсская (Динабургская, Двинская) крепость находится в сердце второго по величине города Латвии – всего в двух километрах от нынешнего исторического центра города, и является памятником архитектуры и градостроительства государственного значения.

Даугавпилсская крепость возводилась как идеально укрепленный город. Сейчас крепость является городом в городе, где расположены 10 широких улиц, 80 зданий, скверы и площади. Общая территория крепости, расположенной на обоих берегах реки Даугава – более 2 км². На её территории находится 35 отдельных культурных памятников.

Приглашаем вас отправиться на прогулку и ознакомиться с крепостью.

UZTURĒŠANĀS
NOTEIKUMI CIETOKSNĪ
ПРАВИЛА НАХОЖДЕНИЯ
В КРЕПОСТИ

30. lpp.
31 стр.

KĀ NOKĻŪT? КАК ДОБРАТЬСЯ?

No pilsētas centra:

Kājām gar aizsargdambi (Daugavas iela) no Dubrovina parka vai pa Vienības un Cietokšņa ielu ~ 25 min.

Ar velosipēdu gar aizsargdambi (Daugavas iela) (marķētā velomaršruta Nr. 35 "Daugavas loki" posms) vai pa Vienības un Cietokšņa ielu ~ 15 min.

Ar 3. maršruta tramvaju (izkāpšana gala pieturā "Cietokšnis"), kājām jāpaiet vēl 200 m ~ 15 min.

Ar 13A. maršruta mikroautobusu (pietura "Marka Rotko mākslas centrs") ~ 10 min.

Ar 4. un 13. maršruta autobusu (pietura "Cietokšnis") ~ 7 min.

Ar automašīnu, šķērsojot šoseju P67 un Vaļņu ielu, izbraucot uz Mihaila ielas. GPS: 55.883832 | 26.497497 ~ 6 min.

Velo maršruts Nr. 35 "Daugavas loki"
Веломаршрут № 35 "Даугавас локи" ("Излучины Даугавы")

Из центра города:

Пешком вдоль защитной дамбы (Daugavas iela) от парка Дубровина или по улицам Vienības и Cietokšņa ~ 25 мин.

На велосипеде вдоль защитной дамбы (Daugavas iela) (участок обозначенного веломаршрута № 35 "Daugavas loki") или по улицам Vienības и Cietokšņa ~ 15 мин.

Трамваем маршрута №3 (выход на остановке "Cietokšnis"), пройти пешком ещё 200 метров ~ 15 мин.

Микроавтобусом №13A (остановка "Marka Rotko mākslas centrs") ~ 10 мин.

Городскими автобусами №4 и №13 (конечная остановка "Cietokšnis") ~ 7 мин.

На автомобиле, пересекая шоссе P67 и Vaļņu iela и выезжая на Mihaila iela. GPS: 55.883832 | 26.497497 ~ 6 мин.

DAUGAVPILS CIETOKŠŅA KULTŪRAS UN INFORMĀCIJAS CENTRS КУЛЬТУРНО-ИНФОРМАЦИОННЫЙ ЦЕНТР ДАУГАВПИЛСКОЙ КРЕПОСТИ

1

Pēc remontdarbu pabeigšanas 2011. gadā bijušajā ūdens paņemamajā ēkā (1865 - 1866) tika ierīkots Daugavpils cietokšņa Kultūras un informācijas centrs. Kādreiz šī ēka nodrošināja visa cietokšņa ūdensapgādes sistēmu. No 3 akām, kas atradās Daugavas krastā, ar tvaika mašīnas palīdzību tika papildīts ēkā izvietotais rezervuārs, kura ietilpība ir 3000 spaiņi. Līdz mūsdienām tas saglabājis ļoti labā stāvoklī un ir daļa no šīs ēkas industriālā mantojuma.

Centrā var saņemt informāciju par cietokšņa vēsturi, aktuāliem notikumiem un attīstības plāniem. Šeit var apskatīt nelielu ekspozīciju, kurā redzami vēsturiski rasējumi, fotogrāfijas, karavīru formas tērpi un artefakti, kas atasti cietokšni pēdējo gadu laikā. Ēkā atrodas cietokšņa pārvaldnieka darba kabinets.

Te ir iespēja pasūtīt cietokšņa apskates ekskursijas.

📍 Nikolaja 5

☎ +371 65424043, +371 28686331

✉ cietoksnis@daugavpils.lv

🌐 www.daugavpilscietoksnis.lv

📍 Daugavpils.cietoksnis

После окончания ремонтных работ в 2011 году в здании бывшей водоподъемной башни (1865 - 1866) был создан Культурно-информационный центр Даугавпилсской крепости. Когда-то здание снабжало всю водопроводную систему крепости. Из трёх колодцев, расположенных на берегу Даугавы, с помощью паровой машины наполнялся размещенный в здании резервуар водоизмещением 3000 ведер. Он сохранился в очень хорошем состоянии и по сей день является частью индустриального наследия этого здания.

В Центре можно получить информацию об истории крепости, актуальных событиях и планах развития. Здесь можно осмотреть небольшую экспозицию с историческими чертежами, фотографиями, военной форменной одеждой и артефактами, найденными в крепости за последние годы. В здании расположен рабочий кабинет управляющего крепости.

Принимаются заявки на экскурсии по крепости.

ĪSA CIETOKŠŅA VĒSTURE

- 1810** Krievijas imperators Aleksandrs I pēc inženiera pulkveža J. Hekeļa projekta apstiprināja Dinaburgas cietokšņa celtniecības plānu
- 1812** Napoleona armijas maršala Nikolā Udino karapulki vairākas reizes uzbruka cietokšnim, bet visi mēģinājumi to ieņemt bija nesekmīgi. Krievu karavīri ģenerālmajora Gavrilas Ulanova vadībā varonīgi atvairīja ienaidnieka uzbrukumu
- 1833** Piedaloties imperatoram Nikolajam I, notika cietokšņa svinīga iesvētīšanas ceremonija
- 1878** Pilnībā tika pabeigta Dinaburgas cietokšņa kompleksa celtniecība
- 1897** Kļuva par cietokšni – noliktavu
- 1914–1917** I Pasaules kara dēļ cietokšni bija karastāvoklis. 1917. gada beigās šeit izvietojās Krievijas impērijas 5. armijas štābs
- 1918–1920** Cietokšni īslaicīgi bija boļševiki, vācu un poļu karaspēks
- 1920–1940** Cietokšni izvietojās Latvijas armijas 4. Zemgales divīzijas 3 kājnieku un 1 artilērijas pulks
- 1941–1944** Cietokšņa teritorijā nacisti ierīkoja ebreju geto un padomju karagūstekņu nometni "STALAG – 340"
- 1948–1993** Cietokšņa teritorijā tika izvietota Daugavpils kara aviācijas inženieru skola
- 2011** Pēc rekonstrukcijas ūdens paceļamajā ēkā darbu sāka

cietokšņa Kultūras un informācijas centrs

2013 Rekonstruētajā Artilērijas arsenālā atklāja Marka Rotko mākslas centru

2013 Valsts policijas Latgales reģiona pārvalde pārcēlās uz izremontētajām bijušajām Komandanta pārvaldes un virsnieku mājas telpām

2013 Tika pabeigta Nikolaja vārtu restaurācija un atjaunota Nikolaja ielas daļa un apbūve

2014 Tika restaurēta 1. krasta lunete ar kordegardi (sardzes telpu)

2017 Komandanta ielā 1 atvērta I Pasaules kara muzeju

2018 Darbu sāka mākslas galerija "Baltais zirgs"

— Es esmu apmeklējis (-usi) Daugavpils cietokšni

КРАТКАЯ ИСТОРИЯ КРЕПОСТИ

- 1810** Российский император Александр I утвердил план строительства Динабургской крепости по проекту инженер-полковника Е. Гекеля.
- 1812** Войска маршала Наполеоновской армии Никола Удино несколько раз наступали на крепость, но все попытки овладеть ею не увенчались успехом. Русские воины под командованием генерал-майора Гаврилы Уланова героически отразили нападение врага.
- 1833** В присутствии императора Николая I состоялась торжественная церемония освящения крепости.
- 1878** Полностью завершено строительство комплекса Динабургской крепости.
- 1897** Превращена в крепость-склад.
- 1914–1917** По случаю Первой мировой войны в крепости введено военное положение. В конце 1917 года здесь располагался штаб 5-й армии Российской империи.
- 1918–1920** В крепости кратковременно находились большевики, германские и польские войска.
- 1920–1940** В крепости располагались три пехотных полка и полк артиллерии 4-й Земгальской дивизии Латвийской армии.
- 1941–1944** На территории крепости нацисты устроили еврейское гетто и лагерь для советских военнопленных "ШТАЛАГ-340".
- 1948–1993** На территории крепости располагалось Даугавпилское военное авиационно-инженерное училище.
- 2011** После реконструкции в здании водоподъёмной башни начал работу Культурно-информационный центр крепости.
- 2013** В реконструированном артиллерийском арсенале открыт арт-центр им. Марка Ротко.
- 2013** Латгальское региональное управление государственной полиции въехало в отремонтированные помещения бывшего Комендантского управления и Офицерского дома.
- 2013** Завершена реставрация Николаевских ворот и восстановление части Николаевской улицы с застройкой.
- 2014** Отреставрирован 1-ый набережный люнет с кордегардией (помещением охраны).
- 2017** На ул. Коменданта, 1, открыт музей Первой мировой войны.
- 2018** Начала работу художественная галерея "Baltais zirgs".
- Я посетил(-а) Даугавпилскую крепость.

Marka Rotko mākslas centrs ir daudzfunkcionāla laikmetīgās mākslas un kultūras institūcija, kas atrodas valsts nozīmes arhitektūras pieminekļī – bijušajā artilērijas arsenāla ēkā (1833).

Šeit kādreiz glabājās lielgabali, municijas kastes un lādiņi, zobeņi un šautenes, pulku karogi un bungas. Bet tagad šī ir vienīgā vieta Austrumeiropā, kur ir iespēja iepazīties ar pasaulslavenā mākslinieka, abstraktā ekspresionisma pamatlicēja Marka Rotko (1903-1970) oriģināldarbiem.

Daudzfunkcionālais mākslas centrs apmeklētājiem piedāvā aplūkot pastāvīgo ekspozīciju, kas veltīta māksliniekam Markam Rotko un viņa daiļradei, kā arī Latvijā un ārvalstīs pazīstamu mākslinieku mainīgās izstādes 2500 m² platībā. Te tiek rīkoti starptautiski simpoziji, radošās darbnīcas un meistarklases, koncerti u.c. Centrā ir pieejamas arī naktsmītnes, semināru un konferenču telpas, kā arī kamerzāle.

Darba laiks:

- I: brīvdiena
- II: 11.00–17.00
- III–VI: 11.00–19.00
- VII: 11.00–17.00

📍 Mihaila 3

☎ +371 654 30250

✉ rotkocentrs@daugavpils.lv

🌐 www.rotkocentrs.lv

Арт-центр им. Марка Ротко – это многофункциональное учреждение современного искусства и культуры, расположенное в помещении памятника архитектуры государственного значения – здании бывшего артиллерийского арсенала (1833).

Когда-то здесь хранились пушки, зарядные ящики и снаряды, сабли и ружья, полковые знамёна и барабаны. Сейчас это единственное место в Восточной Европе, где можно ознакомиться с оригиналами работ всемирно известного художника, основоположника абстрактного экспрессионизма Марка Ротко (1903 – 1970).

Многофункциональный арт-центр предлагает посетителям осмотреть постоянную экспозицию, посвящённую художнику Марку Ротко и его творчеству, а также сменные выставки известных в Латвии и за рубежом художников, представляющих разные жанры, на площади 2500 м². Проводятся международные симпозиумы художников, творческие мастерские и мастер-классы, концерты и др. Центр располагает местами для ночлега, помещениями для проведения семинаров и конференций, камерным залом.

Время работы:
 I: выходной
 II: 11.00 – 17.00
 III – VI: 11.00 – 19.00
 VII: 11.00 – 17.00

Время работы:

- I: выходной
- II: 11.00 – 17.00
- III – VI: 11.00 – 19.00
- VII: 11.00 – 17.00

Tilta nocietinājumi (tilta aizsargs, tēte-de-pont) – tā ir aizsardzības pozīcija, kuras mērķis ir aizsegst tilta pārceltuvi.

1810. gadā jaunā Dinaburgas cietokšņa celtniecība sākās ar apkaimes nonivelēšanu un uz-mērīšanu abos Daugavas upes krastos. Brīdī, kad 1812. gadā cietoksnim tuvojās franču karaspēks, labajā krastā bija tikai uzsākta aizsarggrāvja rakšana un vaļņa bērsana gar upi. Upes kreisajā krastā jau bija izrakts aizsarggrāvis, uzmetumā bija uzcelti tilta nocietinājuma zemes bastioni. Tieši šī cietokšņa daļa nodrošināja galvenos aizsardzības spēkus. Pēc kara 1814. gadā tilta nocietinājumu sāka būvēt no jauna. Starp abām cietokšņa daļām tika uzstādīts pontonu tilts, ko pa ziemu izjauca un glabāja speciālā ostā.

1837. gadā tilta nocietinājumā tika izbūvēta pakavveidīga divstāvu mūra aizsargkazarma 550 m garumā ar 142 kazemātiem karaspēka un nepieciešamo krājumu izvietošanai. Vēlāk kazarmas iekšējās tika vairākkārt pārbūvētas atbilstoši garnizona vajadzībām.

1941.–1942. gadā nacisti tilta nocietinājumā ierīkoja ebreju geto. Gandrīz visi geto iemītnieki tika nogalināti.

Kopš 1961. gada tilta nocietinājums ir pārveidots par cietumu, kas darbojas arī šodien.

Nocietinājumu var aplūkot no citadeles galvenā vaļņa starp 7. un 1. bastionu, vai arī no upes labā krasta.

Мостовое укрепление (мостовое прикрытие, тет-де-пон) – это оборонительная позиция для прикрытия мостовой переправы.

В 1810 году строительство новой крепости Динабург началось с нивелировки и съёмки местности на обоих берегах реки Даугава. К моменту подхода французских войск в 1812 году на правом берегу было только начато рытьё рва и насыпка вала вдоль реки. На левом же берегу был вырыт ров, вчерне были возведены земляные бастионы мостового укрепления. Именно эта часть крепости обеспечила главные силы обороны. По окончании войны с 1814 года мостовое укрепление отстраивалось заново. Между обеими частями крепости был возведён pontонный мост, который разбирался на зиму и хранился в специальной гавани.

В 1837 году в мостовом укреплении была построена подковообразная двухэтажная каменная оборонительная казарма длиной 550 м с 142 казематированными помещениями для размещения войск и необходимых запасов. Позже внутренние помещения казармы, неоднократно перестраивались для нужд гарнизона.

В 1941–1942 годах нацисты в мостовом укреплении организовали еврейское гетто. Практически все обитатели гетто были расстреляны.

С 1961 года мостовое укрепление переоборудовано в тюрьму, которая действует до сих пор.

Укрепление можно осмотреть с главного вала цитадели между 7-ым и 1-ым бастионами, либо с правого берега реки.

Daugavas upes labajā krastā ir izvietojusies cietokšņa galvenā daļa – citadele. Ap citadeli bija izveidota sarežģīta aizsardzības sistēma ar 7 poligoniem un 2 km platu esplanādi. Aizsardzības sistēmā vissvarīgākais bija galvenais valnis, kas pacēlās virs visiem citiem nocietinājumiem. Tā garums pārsniedz 3 km, augstums – 10 – 12 m, biezums 20 – 25 m. No 1819. līdz 1827. gadam galveno valni nostiprināja ar eskarpa sienu no granīta blokiem. Vaļņa lautzās līnijas ieskauj cietokšņa iekšējo apbūvi. Gar upes krastu valni uzbūvēja 3 bastionu veidā, –tie ir piecstūra nocietinājumi ar nenoslēgtu pagalma pusi ("goržu"). Valnim piekļaujas 6 kurtinlunetes – pusapļa nocietinājumi ar kazemātiem to iekšienē. Pie kurtinlunetēm un atsevišķi stāvošiem nocietinājumiem aizsarggrāvja teritorijā var piekļūt pa 17 spleņām eļām (poternām) valni. Poternas no abām pusēm noslēdza koka vārti. Poternas, kas veda uz 5 atsevišķi stāvošiem bastioniem, tika nocietinātas ar paceļamiem koka tiltiem.

Apskatiet 7. un 8. bastiona kazemātus – telpas karaspēka patvērumam vaļņa iekšpusē, kā arī uzkāpiet pašā valni, lai apskatītu ārējos nocietinājumus un apkaimi!

Na pravom берегу реки Даугава расположена основная часть крепости – цитадель. Вокруг цитадели была создана сложная система обороны с 7 полигонами и эспланадой шириной 2 км. В оборонительной системе важнейшая роль принадлежала главному валу, возвышающемуся над всеми другими укреплениями. Его длина составляла более 3 км, высота – 10–12 м, толщина – 20–25 м. С 1819 по 1827 год главный вал был укреплен эскарповой стеной из гранитных блоков. Ломаные линии вала формируют округлость вокруг внутренней дворовой стороной (горжи). К валу примыкают шесть куртин-люнетов – полукруглых укреплений с казематами внутри. К куртин-люнетам и отдельно стоящим укреплениям на территории защитного рва можно пройти по 17 скрытым проходам (потернам) сквозь вал. Потерны закрываются деревянными воротами с обоих концов. Потерны, ведущие в пять отдельно стоящих бастионов, укреплены подъемными деревянными мостами.

Осмотрите казематы 7-го и 8-го бастионов – помещения для укрытия войск внутри вала, а также поднимитесь на грень вала для осмотра внешних укреплений и окрестности.

ĀRĒJIE NOCIETINĀJUMI ВНЕШНИЕ УКРЕПЛЕНИЯ

5

Lai ienaidnieks nevarētu pietuvoties cietokšņa galvenajam valnim, tā sienas no ārējiem nocietinājumiem bija nošķirtas ar aizsarggrāvi. Uzbrukuma gadījumā aizsargrāvi varēja piepildīt ar ūdeni. Aizsarggrāvi bija uzbūvētas 6 reduītes (iekšējie nocietinājumi, patvertnes), kas nostiprinātas ar zemes ravelīniem (trīsstūra formas būvēm). Bastionus piesedz kontrgardes, kuras nostiprināja ar kaponieriem.

Cietokšņa esplanādē, attālāk no aizsarggrāvja, bija izbūvētas 3 redutes (nostlēgti nocietinājumi), no kurām 2 ir saglabājušās līdz mūsu dienām.

Lai apskatītu ārējo nocietinājumu daļu, izmantojiet tematiskos maršrutus "Aizsarga taka" (pa galveno valni) un "Izlūka taka" (pa aizsargrāvi) – sekojiet norādēm kartē, ko var saņemt cietokšņa Kultūras un informācijas centrā!

Чтобы противник не смог подойти вплотную к главному валу крепости, его стены отделены от линий наружных укреплений защитным рвом. Ров в случае нападения мог быть наполнен водой. Во рву было выстроено 6 редюитов (внутреннее укрепление, убежище), укрепленных земляными рavelинами (сооружение треугольной формы). Бастионы прикрывались контргардами, усиленными артиллерийскими капонирами.

На эспланаде крепости на некотором отдалении от защитного рва были выстроены три редута (замкнутые укрепления), два из которых сохранились до наших дней.

Для осмотра части внешних укреплений воспользуйтесь тематическими маршрутами: "Тропа защитника" (по главному валу) и "Тропа разведчика" (по защитному рву) – следуйте обозначениям на карте, которую можно получить в Культурно-информационном центре Даугавпилсской крепости.

CIETOKŠŅA BAZNĪCA КРЕПОСТНОЙ СОБОР

6

17.gs. pilsēta kļuva par svarīgu Jezuītu ordeņa centru. 1737.–1746. gadā vecās jezuītu baznīcas vietā tika uzcelta jauna mūra baznīca. Tā bija vēlā baroka Viļņas arhitektūras skolas agrīns paraugs. Vairākus gadsimtus jezuītu baznīca bija pilsētas galvenā arhitektoniskā dominante – tās abu torņu augstums sasniedza 60 m. Līdzās baznīcai atradās jezuītu kolēģijas ēka.

1811. gada maijā baznīca tika pārvērsta par pareizticīgo dievnamu, bet augustā – par cietokšņa katedrāli.

No 1928. līdz 1940. gadam baznīcā darbojās garnizona luterāņu kopiena. Ir saglabājušās liecības, ka tajā laikā baznīcā bija altāri luterāņiem, katoļiem un pareizticīgajiem.

1944. gadā tās galveno fasādi un torņus sagrāva artilērijas apšaudes laikā. 50. gados sagrautos mūrus novāca un uz baznīcas pamatiem izveidoja skvēru.

No 1948. līdz 2003. gadam jezuītu kolēģijas ēkā darbojās pilsētas skola.

V XVII v. город становится важным центром Ордена иезуитов. В 1737–1746 гг. на месте старого иезуитского костёла был возведен новый каменный храм. Это один из ранних примеров позднего барокко Вильнюсской школы архитектуры. На протяжении веков иезуитский костёл был главной архитектурной доминантой города – высота обеих башен достигала 60 м. Рядом с храмом располагалось здание коллегии иезуитов.

В мае 1811 года иезуитский костёл был превращен в православленную церковь, а в августе – в Крепостной собор.

С 1928 по 1940 год в храме действовала гарнизонная лютеранская община. Сохранились свидетельства, что в то время в храме были алтари для лютеран, католиков и православных.

В 1944 году главный фасад с башнями был разрушен в ходе артиллерийского обстрела. В 1950-х годах развалины и остатки здания разобрали, а на фундаментах собора разбили сквер.

С 1948 по 2003 год в здании коллегии иезуитов действовала городская школа.

Cietoksnī tika uzbūvēti 4 vārti, kurus nosauca par godu imperatoram Aleksandram I un viņa brāļiem lielkņaziem.

Nikolaja vārti ir vērsti pret tilta nocietinājumu, pa tiem cietoksnī no Eiropas ieradās ceļinieki. Vārti celti no 1824. līdz 1827. gadam neogotikas stilā. No pārējiem cietokšņa vārtiem Nikolaja vārti (vārti nosaukti par godu nākamajam imperatoram Nikolajam I) atšķiras ar to, ka to centrālās ejas abās pusēs ir sānu telpas. Cara laikos tajās atradās sardzes un arestantu istabas.

20.gs. 20. gados tika nojaukts vecais koka tilts, kas pāri grāvim veda no 1. krasta lunetes līdz vārtiem. Padomju gados vārtus no aizsarggrāvja puses aizmūrēja un izmantoja dārzu glabāšanai. No 2012. gada oktobra līdz 2013. gada decembrim notika vārtu restaurācija. Anastilozes (nokritušo autentisko elementu uzstādīšanas) gaitā tika atjaunota vārtu ārējās fasādes atika un jumta konstrukcija, tika restaurētas brīnumainā kārtā saglabājušās iekšējās fasādes vārtu vērtnes, iekštelpas; tika nostiprināts fundament un

pazemes galerija, kas no cietokšņa aizsarggrāvī novada lietus un gruntsūdeņus. Uz fasādēm ir atjaunoti čuguna dekoratīvie rotājumi: Krievijas imperatora ģerboņa attēlojums Aleksandra I ēras stilistikā, divasmeņu āvas un vārtu nosaukums oriģinālajā rakstībā. Vārtu telpās ir ierīkots mūsdienīgs apgaismojums, kas šodien tās ļauj izmantot kā izstāžu zāles. Uz vēsturiskajiem pamatiem ir atjaunots 55 m garais un 8 m platais koka tilts, pa kuru šodien cietoksnī var nokļūt no Daugavas ielas.

2014. gada oktobrī tika pabeigta 1. krasta lunetes ar kordegardi un barjervārtiem restaurācija, kas aizsedz ceļu līdz Nikolaja vārtu tiltam.

Nikolaja vārtu kreisās puses sāntelpā ir iespēja iegādāties "Latgales dizaina biedrības" ražotos suvenīrus ar cietokšņa simboliku, apmeklēt "Daugavpils sīkspārņu centra" ekspozīciju un vēsturisko tērtu ekspozīciju "Atmiņu lāde".

В Динабургской крепости было четверо ворот, названных в честь императора Александра I и его братьев – великих князей.

Николаевские ворота обращены к Мостовому укреплению, через них въезжали путники со стороны Европы. Ворота возводились с 1824 по 1827 год в неоготическом стиле. От остальных ворот крепости Николаевские (ворота названы в честь будущего императора Николая I) отличаются наличием боковых помещений по обе стороны от центрального проезда. В царские времена в них находились караульные и арестантские комнаты.

В 1920-х годах был снесён ветхий деревянный мост, ведущий к воротам через ров от 1-го набережного люнета. В советские годы ворота были замурованы со стороны рва и использовались для хранения овощей. С октября 2012 по декабрь 2013 года проводилась реставрация ворот. Путём анастилоза (установка упавших аутентичных элементов) восстановлен атик наружного фасада ворот и конструкция крыши; отреставрированы чудом сохранившиеся створки ворот внутреннего фасада, внутренние помеще-

ния; укреплен фундамент и подземная галерея, выводящая дождевые и грунтовые воды из крепости в ров. На фасадах восстановлены чугунные декоративные украшения: изображение российского имперского герба в стилистике эпохи Александра I, обоюдоострые алебарды и название ворот в оригинальном написании. В помещениях ворот устроено современное освещение, позволяющее использовать ворота как выставочные залы. На исторических фундаментах восстановлен деревянный мост длиной 55 м и шириной 8 м, по которому сегодня можно попасть в крепость со стороны ул. Даугавас.

В октябре 2014 года завершилась реставрация 1-го набережного люнета с кордегардией и барьерными воротами, прикрывающими путь к мосту Николаевских ворот.

С левой стороны Николаевских ворот можно приобрести сувениры с символикой крепости, созданные "Латгальским обществом дизайнера", посетить экспозицию Центра летучих мышей и историческую экспозицию нарядов "Сундук воспоминаний".

МИХАИЛА VĀRTI МИХАЙЛОВСКИЕ ВОРОТА

8

Šos vārtus uzcēla 1820.–1827. gadā, un tie ir veidoti pēc Prūsijas Koblenčas cietokšņa Franča forta vārtu parauga. Masīvo ārējo granīta fasādi līdz pat šim laikam rotā akmeņi kaltais Krievijas impērijas divgalvu ērgļa attēls. Pievērsiet uzmanību 2 arkas nišām iekšējā caurbrauktuvē – gluži kā Nikolaja vārtos, arī šeit ilgstošas aizsardzības gadījumam ar aizsprostojošu šķērsiju palīdzību bija paredzēts aizpildīt caurbrauktuvi ar akmeņiem un smilšu maisiem. Mihaila caurbrauktuvi veidoja 3 koka tilti ar pacelamām sekcijām – no Mihaila vārtiem līdz 7. puskontrgardes arkveida vārtiem, bet no arkveida vārtiem – līdz 6. ravelīna labajai priekšpusei, tālāk – no 6. ravelīna kordegardes barjer-vārtiem līdz ceļam, kas ved caur Esplanādi uz tagadējo pilsētas centru. Tieši pēc lielkņaza Mihaila norādes, kuram par godu arī ir nosaukti šie vārti, 1850. gadā uz visu vārtu fasādēm tika izvietoti uzraksti ar to nosaukumiem.

Михайловские ворота возводились в 1820-1827 годах и были созданы по образцу ворот форта "Франц" в Прусской крепости Кобленц. Мощный гранитный внешний фасад до сих пор украшен изображением российского имперского двуглавого орла, вырезанного в камне. Обратите внимание на два арочных паза во внутреннем проезде – как и в Николаевских воротах, с помощью поперечных заградительных балок предполагалось заполнять проезд камнями и мешками с песком в случае длительной обороны. Михайловский проезд состоял из трёх деревянных мостов с подъёмными секциями – от Михайловских ворот к арочным воротам 7-го полуконтргарда, от арочных ворот – к правому фасу 6-го рavelина и далее – от барьерных ворот кордегардии 6-го рavelина – к дороге, ведущей через эспланаду к современному центру города. Именно по указанию великого князя Михаила Павловича, в честь которого и названы эти ворота, в 1850 году на фасадах всех ворот были размещены надписи с их названиями.

ALEKSANDRA UN KONSTANTĪNA VĀRTI АЛЕКСАНДРОВСКИЕ И КОНСТАНТИНОВСКИЕ ВОРОТА

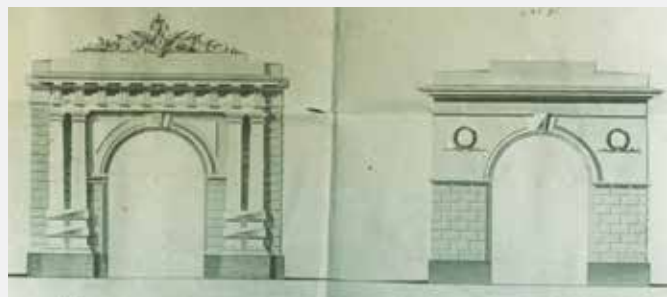
9 10

Vienādā tipa Aleksandra un Konstantīna vārti ir celti pēc Krievijas impērijas Kara ministrijas štata arhitekta Aleksandra Štauberta projekta 1820.–1824. gadā. Pēc šo vārtu parauga bija jāizskatās visiem cietokšņa vārtiem. Tomēr vēlāk pārējo 2 caurbrauktuvi izskatu mainīja.

Aleksandra vārti ir vērsti Sanktpēterburgas virzienā, bet caur Konstantīna vārtiem varēja izbriekt vasaras hospitāļa virzienā un nokļūt uz vecā Rīgas ceļa. Diemžēl 1962. gadā vārti, kas nosaukti par godu Polijas karalistes vietvaldim Konstantīnam, bija nojaukti, jo aviācijas skolas teritorijā bija nepieciešams ievest lielgabarīta iekārtas. Aleksandra vārtos ir saglabājušies balstu elementi, kas nodrošināja aizvērtu vārtu vērtņu papildu stiprinājumu no iekšpuses.

Однотипные Александровские и Константиновские ворота возведены по проекту штатного архитектора Военного министерства Российской империи А. Е. Штауберта в 1820-1824 годах. Так должны были выглядеть все крепостные ворота. Однако позже вид остальных двух проездов был изменён.

Александровские ворота обращены в сторону Санкт-Петербурга, а через Константиновские ворота можно было выехать в сторону летнего госпиталя и попасть на старую Рижскую дорогу. К сожалению, в 1962 году ворота, названные в честь наместника Царства Польского – Константина Павловича – были разрушены, поскольку на территорию военного училища было необходимо ввезти крупногабаритное оборудование. В Александровских воротах сохранились элементы упоров, дополнительно укреплявших полотно закрытых ворот изнутри.

КОМАНДАНТА PĀRVALDES MĀJA ДОМ УПРАВЛЕНИЯ КОМЕНДАНТА

11

Ēkā (1818, arhitekts Aleksandrs Štauberts) atradās cietokšņa komandanta dienests, kā arī viesnīca iebraucējiem. Ēkas mezonīnā darbojās telegrāfa stacija.

1826. gada 16. (28.) jūlija Senāta ukazs mainīja Vīnes trakta virzienu – tagad tas gāja caur Dinaburgu. Kopš tā laika, dodoties uz Eiropu un atgriežoties galvaspilsētā, imperators un viņa ģimenes locekļi brauca caur Dinaburgu. Komandanta mājā bija viņiem iekārtoti īpaši apartamenti.

Padomju gados ēkā atradās aviācijas skolas štābs.

Ēka ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis. Tajā ir saglabājusies centrālās ieejas autentiskās metāla kāpnes ar dekoratīviem elementiem. Centrālās ieejas abās pusēs ir izvietoti divi 19. gs. pēdējā ceturkšņa čuguna lielgabali.

Ēkā un blakus esošajā virsnieku mājā pēc rekonstrukcijas kopš 2012. gada atrodas Valsts policijas Latgales reģiona pārvalde.

📍 Komandanta 7, Konstantīna 8

В здании (1818, архитектор – Александр Штауберт) располагались службы коменданта крепости и гостиница для приезжих. В мезонине здания действовала телеграфная станция.

Указ Сената 16 (28) июля 1826 года изменил направление Венского тракта – теперь он шёл через Динабург. С тех пор, отправляясь в Европу и возвращаясь в столицу, император и члены его семьи следовали через Динабург. В Комендантском доме для них были оборудованы особые апартаменты для отдыха.

В советские годы здание занимал штаб авиационного училища.

Строение является памятником архитектуры государственного значения. В здании сохранилась подлинная металлическая лестница центрального входа с декоративными элементами. По обе стороны от главного входа расположены две чугунные пушки последней четверти XIX в.

В Комендантском доме и в соседнем офицерском доме после реконструкции с 2012 года располагается Латгальское региональное управление государственной полиции.

VIRSNIEKU MĀJAS ОФИЦЕРСКИЕ ДОМА

12

Komandanta pārvaldes mājas un cietokšņa dārza abās pusēs 19. gadsimta 20.–30. gados tika uzceltas mājas virsniekiem. 1. oficiera ielā ir saglabājušās 2 komandanta un komisariāta komisijas virsnieku mājas (nr. 2 un 8), kas ar savu arhitektūru atšķiras no pārējām ēkām. Cietoksnī darbojās Virsnieku biedrība ar savu klubu un bibliotēku.

20. gadsimta 20.–40. gados ēkās atradās Zemgales divīzijas pārvaldes un citi dienesti, darbojās dažādi klubi.

Lai apskatītu citadeles iekšējo apbūvi, izvēlieties tematisko maršrutu "Komandanta ceļš", kas redzams kartēs, ko var saņemt Daugavpils cietokšņa Kultūras un informācijas centrā!

По обе стороны от Комендантского управления и крепостного сада в 20-30-е годы XIX века были выстроены дома для проживания офицеров. По ул. Офицеру iela 1 сохранились два дома (№2 и 8) и для офицеров, состоящих при коменданте и Комиссариатской комиссии, отличающиеся своей архитектурой от остальных зданий. В крепости действовало Офицерское собрание с собственными клубом и библиотекой. В 20-40-е годы XX века здания занимали управления и другие службы Земгальской дивизии, также действовали различные клубы.

Для осмотра внутренней застройки цитадели воспользуйтесь тематическим маршрутом "Путь коменданта", обозначенным на картах, которые можно получить в Культурно-информационном центре Даугавпилсской крепости.

KAREIVJU KAZARMAS СОЛДАТСКИЕ КАЗАРМЫ

13

Netālu no cietokšņa vārtiem kareivju izmitināšanai XIX gadsimta 20.–50. gados tika uzceltas četras plašas mūra divstāvu kazarmas. Trijās ēkās ir cokolstāvs, kur atradās virtuves, mazgājamās un velas mazgāšanas telpas. Kazarmu iekšpagalmos bija ierīkotas tualetes, saimniecības telpas un akas.

XX gadsimta 20.–40. gados ēkās mitinājās Zemgales divīzijas pulku kareivji.

Padomju gados aviācijas skolas kursantu vajadzībām ēkas tika ievērojami pārbūvētas. Nikolaja kazarmai (Nikolaja iela 2) tika piebūvēts trešais stāvs, bet jaunā Nikolaja kazarma (Mihaila iela 11) tika pārveidota par skolas ēdņīcu. Šodien šīs lielās ēkas netiek izmantotas.

Поблизости от крепостных ворот для размещения солдат в 20-50-е годы XIX века были выстроены четыре просторные каменные двухэтажные казармы. В трёх зданиях имеется цокольный этаж, в котором размещались кухни, умывальни и стирочные помещения. Во внутренних дворах казарм были устроены туалеты, хозяйственные помещения, колодцы.

В 20-40-е годы XX века в зданиях квартировали солдаты полков Земгальской дивизии.

В советские годы для нужд курсантов военного училища здания были значительно перестроены. В Николаевской казарме (Nikolaja iela 2) был надстроен третий этаж, а Новониколаевская казарма (Mihaila iela 11) была переоборудована под столовую училища. Сегодня эти большие здания не используются.

KARA HOSPITĀLIS ВОЕННЫЙ ГОСПИТАЛЬ

14

Kara hospitāļa ēka tika celta no 1820. līdz 1827. gadam (arh. Aleksandrs Štauberts). Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis. Tajā ir daļēji saglabājusies īpatnēja ventilācijas un apkures sistēma, autentiski metāla logu rāmji un vērtīgu durvis.

Sākumā hospitālis bija paredzēts 500 slimniekiem, bet vēlāk to paplašināja līdz 900 gultas vietām. Visos laikos kara hospitālis pildīja savas tiešās medicīnas iestādes funkcijas. Tajā bija vismodernākais aprīkojums, un strādājošais personāls izcēlās ar augstu profesionalitāti. Šeit atradās arī aptieka.

1921.–1940. Ēkā darbojās Daugavpils kara slimnīca.

1941.–1944. Vācu armija ēku izmantoja kā lazareti.

1944.–1994. Ēkā izvietojās PSRS Aizsardzības ministrijas kara hospitālis. 1994. gadā pēc armijas izvešanas hospitālis pārtrauca pastāvēt kā atsevišķs militārais formējums.

Здание военного госпиталя возводилось с 1820 по 1827 год (арх. Александр Штауберт). Памятник архитектуры государственного значения. Здесь частично сохранилась особая вентиляционная и отопительная система, подлинные металлические оконные рамы и створчатые двери.

Поначалу госпиталь планировался на 500 пациентов, но впоследствии был расширен до 900 коек. При всех властях военный госпиталь выполнял свои основные функции медицинского учреждения. Он был оснащён самым современным оборудованием, работающий персонал отличался высоким профессионализмом. Здесь также располагалась аптека.

1921 - 1940 В здании действовала Даугавпилсская военная больница.

1941 – 1944 Немецкая армия использовала здание под лазарет.

1944 – 1994 В здании располагался военный госпиталь Министерства обороны СССР. После вывода российской армии из крепости в 1994 году госпиталь перестал существовать в качестве отдельного воинского формирования.

📍 Hospitāļa 6

Iespaidīgā inženieru arsenālā divstāvu ēka ir uzcelta netālu no Aleksandra vārtiem, vistīcāmāk, no 1840. līdz 1844. gadam. Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis. 3. savienoto ēkas korpusu ampīra stila ārējās fasādes garums ir 275 m. Ēkas platība – 7000 m². Iekšpagalms aizņem 2000 m². Ir saglabājušies aparēļi (pandusi), kas no pagalma ved uz ēkas otro stāvu.

Inženieru arsenālā izgatavoja un remontēja apbruņojuma priekšmetus, instrumentus fortifikācijas un sapieru pasākumiem. Šeit atradās krāsošanas, namdaru, ratu, virpotāju, galdnieku, atslēdznieku darbnīca, lietuve, rašētava, modeļtelpa u.c.

Padomju gados ēkā bija izvietotas mācību – ražošanas darbnīcas un garāžas. Kopš 1993. gada ēka vairs netiek izmantota. Plānots tuvākajos gados šajā ēkā izveidot tehnikas muzeju.

Imperatora 8

Garnizona vajadzībām cietokšņa teritorijā bija izvietots liels daudzums dažādu noliktavu. 3 bastionos, kas vērsti pret tilta nocietinājumu, bija izvietoti pulvera pagrabi. Šodien 2 no tiem var apskatīt 7. un 8. bastionā. Bastiona iekšienē ir izvietota telpa, ko arņem aizsarggalerija (aizsardzībai pret uguni un mitrumu). Šeit speciālās mucās uzglabāja pulveri.

8. bastiona pagalmā atrodas gara provianta magazīnas ēka (1834 – 1837), kurā uzglabāja cietokšņa pārtikas krājumus. Padomju gados ēka tika īpaši apsargāta, jo te atradās mantu un ieroču magazīna (*Nikolaja iela 9*).

Na teritorijā krepesiti dļa nūžd garnizona raspolagalos' množestvo razlichnykh sklado'v. V trēkh bastionakh, obrashchennykh k Mostovomu ukrepleniju, raspolagalos' porohovye pogreba. Segodnya dva iz nikh možno osmotret' v 7-om i 8-om bastione. Vnutri raspoloženo pomeshhchenie, okružhennoe zashhitnoy galereey (ot ognia i s'yrnosti). Zdes' v spetsialnykh bochkakh khranils'ya poroh.

Vo dvore 8-go bastiona raspoloženo dlinnoe zdanie proviantnogo magazina (1834–1837), v kotorem khranils'ya produktovye zapasy krepesiti. V sovetskie gody eto zdanie osobo okhranilos', poskol'ku zdes' byl veshhchey i oruzheynnyy sklad (*Nikolaja 9*).

19. gs. 2. pusē bijušajā cietokšņa laukumā tika izveidots dārzs. 1912. gadā, atzīmējot Napoleona armijas sakāves simtgadi, dārza centrā uzstādīja neparastu pieminekli – strūklaku no 3 čuguna lielkalibra lielgabaliem. 1924. gada 14. novembrī cietokšņa dārzā svinīgi atklāja pieminekli Latvijas Brīvības cīņās 44 kritušajiem Latvijas armijas Zemgales divīzijas 10. Aizputes kājnieku pulka karavīriem. Padomju laikā piemineklis tika pārbūvēts. Pēc 1944. gada tas sākotnēji kalpoja par Staļina krūšutēla postamentu. 20. gs. 50. gados uz tā novietoja Ļeņina krūšutēlu, kas vēlāk tika pārvietots uz citu vietu. 2017. gadā piemineklis tika atjaunots.

Šodien cietokšņa dārza ēnainās alejas ir iemīļota atpūtas vieta.

Во 2 половине XIX века на бывшем крепостном плацу был разбит сад. В 1912 году, отмечая 100-летний юбилей победы над Наполеоном, в центре сада был воздвигнут необычный памятник – фонтан, созданный из 3 чугунных крупнокалиберных пушек. 14 ноября 1924 года в Крепостном саду был торжественно открыт памятник 44 воинам 10-го Айзпутского пехотного полка Земгальской дивизии Латвийской армии, павшим в боях за свободу Латвии. В советское время памятник был перестроен. После 1944 года он служил постаментом для бюста Сталину. В 50-ые годы XX века на нём был установлен бюст Ленина, который позже был перемещён в другое место. В 2017 году памятник был восстановлен в его первоначальном виде.

Сегодня тенистые аллеи крепостного сада – излюбленное место отдыха.

Kā vēstures liecinieki līdzī mūsdienām cietokšņi ir saglabājušies vēsturiskie lielkalibra lielgabali. Tie ir izgatavoti 19. gs. 2. pusē Permas artilērijas un Obuhovas tēraudliešanas rūpnīcā (Krievija). 2 lielgabali ir uzstādīti pie bijušās komandanta pārvaldes ēkas galvenās ieejas no cietokšņa dārza puses. Tērauda mortīra (1877. g. modelis) ir uzstādīta galvenā vaļņa kurtīnes valgangā starp Nikolaja vārtiem un 7. bastionu. Vēl viens tērauda lielgabals (1887. g. modelis) atrodas Imperatora un Konstantīna ielas krustojumā. Divi tērauda lielgabali 2016. gadā uzstādīti pie Marka Rotko mākslas centra ieejas.

Как свидетели истории до наших дней на территории крепости сохранились крупнокалиберные исторические орудия. Они изготовлены во 2 половине XIX века на Пермском оружейном заводе и Обуховском заводе стального литья (Россия). Две пушки установлены перед главным входом в бывшее Комендантское управление со стороны Крепостного сада. Крепостная стальная мортира (модель 1877 г.) установлена на валганге куртины главного вала между Николаевскими воротами и 7-ым бастионом. Ещё одна стальная пушка (модель 1887 г.) находится на пересечении улиц Императора и Константина. В 2016 г. два стальных пушечных ствола установлены у входа в арт-центр им. Марка Ротко.

PIEMIŅAS VIETAS

1822. gada maijā Prūsijas karaliskā dienesta ģenerālleitnants Gustavs fon Rauhs (1774–1841) apskatīja cietoksni, ko svinīgi atzīmēja, galvenā vaļņa kurtīnes sienā, iepretim 2. bastionam, ieliekot piemiņas akmeni, kas ir saglabājies līdz mūsdienām.

No 1827. līdz 1831. gadam cietoksni bija ieslodzīts slavenais dekabristis un dzejnieka Aleksandra Puškina draugs Vilhelms Kihelbekers (1797–1846). Lai gan nav skaidri zināms, kur tieši cietoksni V. Kihelbekers turēts, pie bijušās komandanta mājas sienas uzstādīta viņam veltīta piemiņas plāksne.

Bijušās katedrāles teritorijā atrodas cietokšņa komandanta Georgija Pilēnko (1817–1884) kapavieta.

1942. gadā koncentrācijas nometnē "STALAG – 340" ieslodzīts ievērojams tatāru dzejnieks Musa Džalils (1906–1944). Viņa piemiņai 7. puskontrgardes arkveida vārtu sienā atklāta piemiņas plāksne.

Daugavpils cietoksnis ir apspietā poļu dumpja (1863) dalībnieku ieslodzīšanas vieta, kur sacelšanās vadītājam grāfam Leonam Plāteram (1836–1863) piesprieda nāvessodu. 2013. gada 9. jūnijā Latvijas prezidents Andris Bērziņš un Polijas prezidents Bronislavs Komorovskis atklāja viņam veltītu piemiņas plāksni.

ПАМЯТНЫЕ МЕСТА

В мае 1822 года генерал-лейтенант Прусской королевской службы Густав фон Раух (1774 – 1841) осмотрел крепость, в ознаменование чего в стену куртины главного вала напротив 2-го бастиона был заложен памятный камень, сохранившийся до наших дней.

С 1827 по 1831 год в стенах крепости томился известный декабрист и друг поэта Александра Пушкина Вильгельм Кюхельбекер (1797 – 1846). До сих пор доподлинно не известно, где конкретно в крепости он содержался, тем не менее на стене бывшего Комендантского управления была установлена памятная доска декабристу.

На территории бывшего крепостного собора находится

могила коменданта крепости Георгия Пиленко (1817 – 1884).

В 1942 году в концентрационном лагере "Шталаг – 340" томился известный татарский поэт Муса Джалиль (1906 – 1944). На стене арочных ворот 7-го полуконтргарда была открыта памятная плита поэту.

Дaugavpilsкая крепость является местом заключения участников подавленного польского бунта, в котором руководитель восстания граф Леон Плятер (1836 – 1863) был приговорён к смертной казни. 9 июня 2013 года президент Латвии Андрис Берзиньш и президент Польши Bronislav Komorowski открыли памятную плиту графу Л. Плятеру.

PA DOMJU MANTOJUMS СОВЕТСКОЕ НАСЛЕДИЕ

No 1947. līdz 1993. gadam visa cietokšņa citadeles teritorija atradās PSRS Aizsardzības ministrijas pārziņā. Šeit atradās Daugavpils Augstākā tehniskās aviācijas skola. Vaļņi, aizsarggrāvis un iekšējā teritorija tika uzturēta priekšzīmīgā kārtībā. Tomēr daudzas vēsturiskās ēkas tika ievērojami pārbūvētas skolas vajadzībām. Visi vecie šķūņi un palīgēkas pagalmos tika nojauktas. Uz vecajiem pamatiem tika uzceltas 5 daudzstāvu dzīvojamās mājas un 2 mācību korpusi.

Mācību aviācijas trenāžieru angārā (Komandanta iela 8) visneparastākais eksponāts bija MiG-25P lidmašīna, ko 1976. gadā no PSRS aizdzina uz Japānu. Par godu skolas dibināšanas 25. gadadiņai, 1973. gadā uz pakalna pie cietokšņa katedrāles pamatiem tika uzstādīta lidmašīna MiG-19S ar borta numuru "25". Šobrīd no pieminekļa ir palicis tikai postaments.

C 1947 по 1993 год вся территория цитадели крепости была в ведении Министерства обороны СССР. Здесь располагалось Высшее авиационное инженерно-техническое училище. Валы, ров и внутренняя территория содержались в образцовом порядке. Однако многие исторические здания были серьёзно перестроены для нужд училища. Практически все ветхие сараи и вспомогательные строения внутри дворов были снесены. На старых фундаментах возведены пять "многоэтажек", два учебных корпуса.

В ангаре для учебных авиационных тренажёров (Команданта иела 8) самым необычным экспонатом был самолёт МиГ-25П, угнанный в 1976 году из СССР в Японию. В честь 25-летия основания училища в 1973 году на холме при фундаменте крепостного собора был установлен самолёт МиГ-19С с бортовым номером "25". Сейчас от памятника остался лишь постамент.

CITI APSKATES OBJEKTI ДРУГИЕ ОБЪЕКТЫ ДЛЯ ОСМОТРА

19 Vides objekts " Cietokšņa spoks ", atrodas starp <i>Nikolaja 7 un Nikolaja 9</i>	Арт-объект " Призрак крепости ", расположен между <i>Nikolaja 7 и Nikolaja 9</i>
20 Vides objekts " ROTHKO ", atrodas uz cietokšņa vaļņa	Арт-объект " ROTHKO ", находится на крепостном валу
21 Vides objekts " Veltījums Rotko ", atrodas pretī Marka Rotko mākslas centram	Арт-объект " Посвящение Ротко ", находится напротив арт-центра им. Марка Ротко
22 Vēsturisko tēru ekspozīcija " Atmiņu lāde ", <i>Nikolaja 3a</i> , +371 22425156	Историческая экспозиция нарядов " Сундук воспоминаний ", <i>Nikolaja 3a</i> , +371 22425156
23 Daugavpils sikspārņu centrs, <i>Nikolaja 3a</i> , +371 20127472	Центр летучих мышей, <i>Nikolaja 3a</i> , +371 20127472
24 Vintāžas mēbeļu un interjera salons " Vintāža ", <i>Nikolaja 9</i> , +371 22425156, +371 26736271	Салон винтажной мебели и интерьера " Винтаж ", <i>Nikolaja 9</i> , +371 22425156, +371 26736271
25 Mākslas galerija " Baltais zirgs ", <i>Nikolaja 9</i> , +371 22425156, +371 28938269, +371 26555764	Художественная галерея " Белая лошадь ", <i>Nikolaja 9</i> , +371 22425156, +371 28938269, +371 26555764
26 Medicīnas izstāde ar контрацепcijas ekspozīciju, <i>Nikolaja 9</i> , +371 28872898	Медицинская выставка с экспозицией контрацептивов, <i>Nikolaja 9</i> , +371 28872898
27 I Pasaules kara muzejs, <i>Komandanta 1</i> , +371 29244651, +371 26888122	Музей Первой мировой войны, <i>Komandanta 1</i> , +371 29244651, +371 26888122
28 Sietspiedes studija, <i>Imperatora 9</i> , +371 29624414, +371 20309000	Студия шелкографии, <i>Imperatora 9</i> , +371 29624414, +371 20309000

UZTURĒŠANĀS NOTEIKUMI CIETOKSNĪ

Cienijamie iedzīvotāji un cietokšņa apmeklētāji!

Uzturoties cietoksnī, lūdzam rūpēties par tā kultūrvēsturiskajām vērtībām un ievērot privātās telpas neaizskaramību! Saskaņā ar LR likumu "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" un Daugavpils pilsētas domes Saistošajiem noteikumiem par prasībām kultūras mantojuma un kultūras pieminekļu aizsardzībā cietokšņa teritorijā drīkst atrasties, ievērojot šādus noteikumus.

Atļauts:

- apskatīt, fotografēt un filmēt visus brīvi pieejamus nocietinājumus un ēkas;
- staigāt pa aizsargvalni (ievērojot personīgo drošību, īpašu uzmanību pievēršot bērniem) un visām iekšpusē esošajām ielām un pagalmiem (ja kustība nav ierobežota);
- braukt ar velosipēdiem pa speciāli gar trotuāriem ierīkotajiem veloceliņiem, izmantot velo stāvvietas;
- izmantot un atstāt transportu tam īpaši paredzētās vietās;
- vest pastaigā mājdzīvniekus (tikai pavadā, ar uzpurni (ja nepieciešams) un ņemt līdzī līdzekļus ekskrementu savākšanai);
- kurināt ugunsiskus un izmantot gila ierīces (tikai tam speciāli paredzētās vietās);
- izmantot tikai sabiedriskās tualetes.

Aizliegts:

- bez īpašas saskaņošanas no cietokšņa teritorijas izvest jeb-

kādas vēsturiskas vai citas vērtības (ēku un nocietinājumu elementus – ķieģeļus, akmeņus, ielas bruģi, koka un metāla elementus un konstrukcijas, inženierkomunikācijas u.c.);

- nojaukt un iznīcināt ēkas un nocietinājumus, stādījumus, pieminekļus, dekoratīvos un informācijas objektus;
- bez atļaujas veikt zemes rakšanas darbus, izmantot metāla detektorus;
- traucēt, kaitināt un medīt dzīvniekus, kas atrodas cietokšņa teritorijā;
- traucēt, kaitināt un medīt sīspārņus, kas mīt cietokšņa nocietinājumos un ēkās;
- pārvietoties ar velosipēdu pa aizsargvalņa augšējo daļu (var nokrist no 11 metru augstuma!);
- staigāt pa aizsargvalņa augšu diennakts tumšajā laikā un sliktos laika apstākļos (stiprs vējš, lietus, sniegs, migla), jo iespējams paslidēt un iekrist grāvī;
- rupji izturēties vai ar savu uzvedību radīt neērtības citiem cietokšņa apmeklētājiem vai iedzīvotājiem;
- bez atļaujas rīkot masu sapulces vai pasākumus;
- izmest atkritumus tam neparedzētās vietās;
- piesārņot valni, grāvi, kazemātus un citus nocietinājumus.

Brīdinām, ka saskaņā ar Latvijas Republikas likumdošanu par šo noteikumu neievērošanu un likumu, kā arī citu noteikumu pārkāpšanu var tikt piemērota administratīvā vai kriminālatbildība!

ПРАВИЛА НАХОЖДЕНИЯ В КРЕПОСТИ

Уважаемые жители и посетители крепости!

Во время пребывания в крепости просим вас бережно относиться к её культурно-историческим ценностям и соблюдать неприкосновенность личного пространства. Согласно закону ЛР "О защите культурных памятников", а также Обязывающим правилам Даугавпилсской городской думы о требованиях по защите культурного наследия и памятников культуры, на территории крепости можно находиться, соблюдая следующие правила:

Разрешено:

- осматривать и производить фото- и киносъёмку всех укреплений и зданий, находящихся в свободном доступе;
- ходить по защитному валу (соблюдая личную безопасность, особенно следя за детьми) и всем внутренним улицам и дворам (если движение не ограничено);
- ездить на велосипедах по специальным велодорожкам вдоль тротуаров, использовать велостоянки;
- использовать и оставлять транспорт в специально отведённых местах;
- выгуливать домашних животных (только на поводке, в наморднике (если необходимо) и со средствами для уборки экскрементов);
- разжигать костры и использовать оборудование для гриля (только в специально отведённых местах);
- использовать только общественные туалеты.

Запрещено:

- без специального согласования вывозить с территории Крепости какие-либо исторические и другие

ценности (элементы зданий и укреплений – кирпичи, камни, уличную брусчатку, деревянные и металлические элементы и конструкции, инженерные коммуникации и др.);

- уничтожать и разрушать здания и укрепления, посадки, памятники, декоративные и информационные объекты;
- без разрешения проводить землекопные работы, использовать металлодетекторы;
- беспокоить, дразнить и охотиться на животных, обитающих на территории крепости;
- беспокоить, дразнить и охотиться на летучих мышей, обитающих в зданиях и укреплениях крепости;
- передвигаться на велосипеде по верхней части защитного вала (можно упасть с 11-метровой высоты!);
- ходить по верхней части защитного вала в тёмное время суток и при плохих погодных условиях (сильный ветер, дождь, снег, туман), поскольку можно поскользнуться и упасть в ров;
- грубо обращаться или своим поведением создавать неудобства другим посетителям крепости или жителям;
- без разрешения проводить массовые собрания либо мероприятия;
- выбрасывать мусор в не предназначенных для этого местах;
- загрязнять вал, ров, казематы и другие укрепления.

Предупреждаем, что в соответствии с законодательством Латвийской Республики за несоблюдение этих правил и нарушение законов и других правил наступает административная или уголовная ответственность.

PASĀKUMI UN NODERĪGA INFORMĀCIJA МЕРОПРИЯТИЯ И ПОЛЕЗНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Cietoksnī ik gadu tiek organizēti vairāki lieli pasākumi – Muzeju nakts (20. maijam tuvākajā sestdienā), Mākslas nakts, Starptautiskais vēsturiskās rekonstrukcijas festivāls „Dinaburg 1812” (14. jūlijam tuvākajā sestdienā), Eiropas kultūras mantojuma dienas (septembra sākumā). Krāmu tirgus tiek rīkots mēneša 1. sestdienā (izņemot ziemu), Zāļu tirgus – pirms Līgo, Latvijas valsts svētkiem veltīti pasākumi – novembrī.

Naktsmitne

Marka Rotko mākslas centra rezidences, *Mihaila 3*, +371 65430250, www.rotkocentrs.lv

Kafejnīcas un veikali

“Arsenāls”, *Mihaila 3*, +371 27757872
“Dvinskas sēta”, *Vaļņu 27b*, +371 27757191

Pārtikas veikals, *Hospitāļa 3*
Pārtikas veikals, *Imperatora un Konstantīna ielas stūrī*

V крепости ежегодно проводится множество больших мероприятий – Ночь музеев (ближайшая к 20 мая суббота), Ночь искусств, Международный фестиваль исторической реконструкции “Динабург 1812” (ближайшая к 14 июля суббота), Дни Европейского культурного наследия (начало сентября). Блошинный рынок открыт в первую субботу месяца (за исключением зимнего периода), Зелёный рынок – перед Лиго, тематические мероприятия, посвящённые государственному празднику Латвии, – в ноябре.

Ночлег

Резиденции арт-центра им. Марка Ротко, *Mihaila 3*, +371 65430250, www.rotkocentrs.lv

Кафе и магазины

“Arsenāls”, *Mihaila 3*, +371 27757872
“Dvinskas sēta”, *Vaļņu 27b*, +371 27757191

Продовольственный магазин, *Hospitāļa 3*
Продовольственный магазин, на углу улиц *Imperatora и Konstantīna*

KONTAKTINFORMĀCIJA КОНТАКТЫ

Daugavpils cietokšņa Kultūras un informācijas centrs Культурно-информационный центр Даугавпилсской крепости

📍 Nikolaja 5
☎ +371 654 24043, +371 28686331
✉ cietoksnis@daugavpils.lv
🌐 www.daugavpilscietoksnis.lv
📘 Daugavpils.cietoksnis
📍 GPS: 55.883900, 26.495823

Daugavpils Tūrisma informācijas centrs Даугавпилсский центр туристической информации

📍 Rīgas 22a (Vienības nams)
☎ +371 654 22818, +371 26444810
✉ turisms@daugavpils.lv
🌐 www.visitdaugavpils.lv
📘 Daugavpils.Travel Daugavpils.Travel
📺 Daugavpils.Travel Daugavpils.Travel
📺 Daugavpils.Travel Daugavpils.Travel
📍 GPS: 55.8708171, 26.5173634

Izdevējs:

Daugavpils pilsētas pašvaldības tūrisma attīstības un informācijas aģentūra ©, 2019

Fotomateriāls un teksti:

Anastasija Kočmarjova, Māris Grunskis, Andrejs Jemeljanovs, Aiva Lāce, Gunārs Putniņš, Valdis Skudre, Artjoms Maļļins, Daugavpils Novadpētniecības un mākslas muzeja, Daugavpils cietokšņa Kultūras un informācijas centra, Daugavpils Tūrisma informācijas centra, Marka Rotko mākslas centra fondi, Dr. hist. Henrihs Soms, Dr. hist. Tāļa Pumpuriņa personīgais arhīvs.

Karte:

SIA “Karšu izdevniecība Jāņa sēta”

Vāka foto:

Anastasija Kočmarjova

Daugavpils, 2020
BEZMAKSAS IZDEVUMS

Izdevējs:

Агентство развития туризма и информации Даугавпилсского городского самоуправления ©, 2019

Фотоматериалы и тексты:

Анастасия Кочмарёва, Марис Грунскис, Андрей Емельянов, Айва Лаце, Гунарс Путниньш, Валдис Скудре, Артем Махлин, фонды Даугавпилсского краеведческого и художественного музея, культурно-информационного центра Даугавпилсской крепости, Даугавпилсского центра туристической информации им. М. Ротко, личные архивы Dr. hist. Хенрихс Сомс, Dr. hist. Т. Пумпуриньш.

Карта:

SIA “Karšu izdevniecība Jāņa sēta”

Фото обложки:

Анастасия Кочмарёва

Даугавпилс, 2020
БЕСПЛАТНОЕ ИЗДАНИЕ

СВЯТЫЙ СЛАВЯНСКИЙ
НАМ ПРАВИЛА